

Aleksandar B. Petrović¹
Jelena Lj. Gavrilović
Marija P. Đorđević
Ana M. Kerković
Emilija Lj. Nikolić
Anđela A. Stošić
University of Niš
Faculty of Philosophy

Naučna građa
UDC 811.163.41'282.2(497.11 Niš)»18»
811.163.41'374.4
821.163.41.09 Sremac S.
Primljeno 27. 5. 2014.

GLOSSARY OF THE LATE 19th CENTURY NIŠ DIALECT IN THE LITERARY WORKS OF STEVAN SREMAC, II

The works of Stevan Sremac have played a very important role in drawing the attention of the Serbian and regional public to the linguistic and cultural diversity of Niš and Southeast Serbia. The aim of this Glossary is to make a contribution toward the introduction of these features of south-eastern Serbian dialects into the cultural and linguistic studies outside the Serbian speaking world by interpreting the less familiar lexical items from the chosen corpus, which is comprised precisely of those of Sremac's works set in Niš: *Zona Zamfirova*, *Ivkova slava*, "Čiča Jordan" and "Ibiš-aga". The items (content words, common idioms, phrases and interjections) are analysed in terms of their meanings and uses (in the corpus) as well as their etymology in order to make them more understandable and therefore accessible to a wider audience.

Key words: Stevan Sremac, Glossary, Serbian dialects, etymology, translation, Niš, Nišava District, Southeast Serbia

Abbreviations

~	(the same)	*	proposed etymology, not certain
adv	adverb	AGr	Ancient Greek
adj	adjective	Arab	Arabic
conj	conjunction	Arm	Armenian
<i>dim.</i>	diminutive	Aves	Avestan
<i>fig.</i>	figurative	CT	Crimean Tatar
<i>hist.</i>	historical	Dor	Doric
<i>hyp.</i>	hypocorism	Fr	French
idiom	idiomatic expression	Ger	German

¹ apetrovic018@gmail.com

interj	interjection	Gr	Greek
<i>lit.</i>	literal	Heb	Hebrew
n	noun	Hun	Hungarian
NP	noun phrase	It	Italian
<i>red.</i>	reduplication	Lat	Latin
num	numeral	OCS	Old Church Slavonic
sb	somebody	Pers	Persian
ST	suggested translation	PS	Proto-Slavic
sth	something	Rus	Russian
v	verb	SL	source language
		Tur	Turkish
		Yid	Yiddish

Dž

džambasin (n)

1. *lit.* horse trader, *fig.* a cunning person making their living by dishonest dealings

Example: "... kockarin, komardžija, lovdžija i binjedžija i *džambasin*; skita se povazdan-dan s pušku po lojze..." (СРЕМАЦ 2004: 94)

Source: СРЕМАЦ 2004: 187

ST: djambasin, swindler, spiv

(from Tur *cambaz* (n) – 1. acrobat, 2. horse dealer, 3. swindler, 4. a person extremely skilled at sth) (КЛЈАЈН, ШИПКА 2010: 1473; SOZLUK)

džandrljiv (adj)

1. easily irritated

Example: "... a i kad dođe, bolje da ne dođe jer je prgav i *džandrljiv*." (СРЕМАЦ 2004: 26)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: ill-tempered, grumpy

(from Tur *çangırıtı* (n) – clatter) (КЛЈАЈН, ШИПКА 2010: 1473; SOZLUK)

džanum (interj)

1. used to express affection

Example: "Како, *džanum*, mnogo?!" (СРЕМАЦ 19776: 248)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: djanum, darling, sweetheart

(from Tur *canum* (interj.) – a word used to express affection, *lit.* "my life"; Pers *gān* (n) – soul) (КЛЈАЈН, ШИПКА 2010: 1473; SOZLUK)

džaveljati (v)

1. to chatter, to jabber

Example: “Osnovci idu sa knjigama i lepinjama pod miškom, i *džaveljaju* i galame...” (СРЕМАЦ 2004: 123)

Source: СРЕМАЦ 2004: 187

ST: chatter, jabber

(from Tur *gevezelik* (n) – chattering) (SOZLUK)

dževap (n)

1. a reply, an answer

Example: “*Dževap* ne mogašem da si veće dajem, – tol’ki me pituvaše!” (СРЕМАЦ 2004: 130)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: reply, answer

(from Tur *cevap* (n) – answer) (КЛАЈН, ШИПКА 2010: 1475; SOZLUK)

džigljasto (adj)

1. tall and skinny, lanky

Example: “Kao derište bila je suva, *džigljasta* i krakata, tankih, dugih ruku...” (СРЕМАЦ 2004: 47)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: scrawny, lanky

džimpir (n)

1. a person who celebrates in a noisy way

Example: “Iskoči loš reč za men’ ta lovdžija sam, meraklija sam, *džimpir*, kockarin...” (СРЕМАЦ 2004: 159)

Source: СРЕМАЦ 2004: 187

ST: roisterer, merry-maker

(from Tur *cenabet* (n) – (in Islam) uncleanness of body or an unclean person; colloquially, a foul person or thing) (КЛАЈН, ШИПКА 2010: 1475; SOZLUK)

dživdžakati (v)

1. (of birds, chiefly sparrows) to chirp, to twitter

Example: “...jer kad hadžija spava, ne smeju ni vrapci ispod krova *dživdžakati*.” (СРЕМАЦ 2004: 85)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: to chirp, to twitter

(*a compound of Tur *civiltu* (n) – chirp and Tur *çığlık* (n) – cry) (SOZLUK)

džube (n)

1. a floor-length dress or robe, worn by both men and women

Example: "...eli si sam uznem fener, okačim ga na čibuče eli na pule odi *džube*, pa si prolazim mirno..." (СРЕМАЦ 2004: 38)

Source: СРЕМАЦ 2004: 187

ST: cassock, robe

(from Tur *cübbe* (n) – cassock) (КЛЈАЈН, ШИПКА 2010: 1477; SOZLUK)

džumbus (n)

1. boisterous and noisy merry-making

Example: "...i odatle, skriven od očiju svijju, gleda sav taj šareni *džumbus* i veselje i traži očima nju..." (СРЕМАЦ 2004: 105)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: carousal, merry-making, revels

2. confusion, mess

Example: "Ама sag pravo da mi kažeš što ću te, ete, pitujem, (...) ama ti ga napraji sav onaj *džumbus*!?" (СРЕМАЦ 2004: 176)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: mess, chaos

(from Tur *cümbüş* (n) –revel; Pers *ġunbiš* (n) – waving, gesticulation) (КЛЈАЈН, ШИПКА 2010: 1478; SOZLUK)

Đ

đene-đene (adv)

1. neither good nor bad, so-so

Example: "Sag se berem zbori da je *Mane*² došeja pri njuma, pa je *đene-đene*; ama skore će čujete da se zbori i jošte pološe!" (СРЕМАЦ 2004: 132)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: so-so

(*red.* of SL *đene* (adv) – more; from Tur *gene*, *yine* (adv) – again) (ŠKALJIĆ 1966: 249)

đul (n)

1. arose

Example: "A pa bakču što si imado'; sve sas jorgovan, šeboj, *đul* (...) i sijasvet cveće." (СРЕМАЦ 1977a: 167)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 254

ST: rose

(from Tur *gül* (n) – rose; Pers *gul* (n) – rose) (ŠKALJIĆ 1966: 254)

² Italics found in the original text (authors' note).

đulijak (n)

1. rose oil, commonly used in perfumery

Example: “Češljevi, sapuni, *đulijaci* neki...” (СРЕМАЦ 2004: 43)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: rose oil, perfume

(related to SL *đul-jag* (n) – rose oil; Tur *gülyağı* (n) – rose oil) (СРПСКИ ЈЕЗИК; ŠKALJIĆ 1966: 256)

đumruk (n)

1. toll or tax imposed by the sovereign law of a country on imports, exports and use of roads

Example: “...i tam ni sediše carski srpski čovek i *đumruk* naplaćivaše...” (СРЕМАЦ 1977a: 161)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: toll

(from Tur *gümruk* (n) – toll; Gr *konmérki*, *komerktion* (n) - toll; Lat *commercium* (n) – toll) (ŠKALJIĆ 1966: 257)

Đurđic (n)

1. a Christian holiday commemorating the restoration of St. George’s temple in Lydia, celebrated as a patron saint’s day (*Slava*) among Serbs on November 3 according to the Julian calendar (November 16 according to the Georgian calendar), considered the winter equivalent to St. George’s day (*Đurđevdan*)

Example: “Oni vole Đurđevdan što im donosi leto, a mrze *Đurđica* sa njegovim lapavicama, vetrom i snegom...” (СРЕМАЦ 2006: 27)

Source: ВУЈАНИЋ 2007: 339

ST: Djurdjitz, wintertime St. George’s day

Đurđijanka (n)

1. a female of Georgian origin

Example: “...i tam’ pomeđu tri teste *Đurđijanke* i Stambolijke potakve; iskočile bi i tam’ najlepe i najubave!” (СРЕМАЦ 2004: 34)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: Georgian girl/woman

(from SL *Đurđija*, *Georgija* (n) – Georgia, a country in the Caucasus region) (СРПСКИ ЈЕЗИК; HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

đurovača (n)

1. a big wooden cup

Example: “– ‘E, kad je tako’ – reče predsednik i pruži *đurovaču* da mu se natoči...” (СРЕМАЦ 2006: 105)

Source: СТЕВАНОВИЋ 1990a: 826

ST: wooden cup

đuveč-kardaš (n)

1. one of a group of friends who enjoy eating together or often eat out together

Example: "...tu bi pojeli po dvesta ćebapčiča leskovačkoga stila i popili osam do deset litara vina, pre više no manje. (...) Stoga su i prozvani *đuveč-kardaši*." (CPEMAIĆ 2006: 45)

Source: СТЕВАНОВИЋ 1990a: 823

ST: lunch buddy

(a compound of Tur *güveç* – pot, casserole, and Tur *kardeş* (see *kardaš*)) (ŠKALJIĆ 1966: 397)

đuzel (adj)

1. beautiful; reputable, distinguished, often used in poetic and ironic contexts

Example: "...more, dizaj se, *đuzel*-aščija' – veli Kalča koji je (...) rado u stihovima govorio..." (CPEMAIĆ 2006: 65)

Source: СТЕВАНОВИЋ 1990a: 823

ST: fair, sightly

(from Tur *güzel* (adj) –beautiful) (SKOK 1971: 484)

E

eglen (n)

1. a friendly, pleasant conversation

Example: "Došla sam si, ete, na jedan *eglen*... Zaradi neku poslu..." (CPEMAIĆ 2004: 86)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 263

ST: (friendly) chat, chit-chat, visit

(from Tur *eğlenmek* (v) – have fun) (ŠKALJIĆ 1966: 263)

ejvala! (interj)

1. thank you

Example: "...metnu kraj njega na minderluk šarene pletene čarape, kao što je već red da isprošena daruje očeve prijatelje (...) 'Aa, Kalino, *ejvala!*'" (CPEMAIĆ 1977a: 169)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 265

ST: thank you, many thanks

(related to SL *ejvala!* (interj) – farewell; Tur *eyvallah!* (interj) – (I swear) by God!; Arab *īy wallah!* (interj) – I swear by God!) (ŠKALJIĆ 1966: 265)

ekimin (n)

1. a doctor, a physician

Example: “‘More kakav doktor!’ veli opet onaj prvi, ‘S oči da gi ne vidim tija *ekimini!*’” (СРЕМАЦ 2006: 41)

Source: СРЕМАЦ 2006: 150

ST: ekimin, hakeem, medical man

(related to SL (*h*)*ećim* (n) – doctor; Tur *hekîm* (n) – doctor; Arab *ḥakîm* (adj) – wise) (СРЕМАЦ 2006: 150; ŠKALJIĆ 1966: 325)

ekmekčija (n)

1. a baker

Example: “Sotire, zovi onog *ekmekčiju*, pekara...” (СРЕМАЦ 1977a: 174)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 265

ST: ekmekchiya, baker

(from Tur *ekmekçi* (n) – baker; Tur *ekmek* (n) – bread) (ŠKALJIĆ 1966: 265)

ela (interj)

1. come on, let’s go, move on

Example: “*Ela*, kerko Mado, turi si jedan, ama ubav, merdžanates u lulu mi!” (СРЕМАЦ 2004: 12)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: Come!

(from Tur *yalla!* (interj) – come!; Arab *yâlla!* (interj) – come!; a compound of Arab *ya!* (interj) – oh! and Arab *allāh* (n) – God) (ŠKALJIĆ 1966: 359)

elate (v, imperative form only)

1. come on, let’s go, move on

Example: “...*elate*, izvol’te!” (СРЕМАЦ 2006: 7)

Source: СРЕМАЦ 2006: 150; ИЛИЋ 2005: 134, 137, 140

ST: Come!

(see *ela*)

ela-te (v, imperative form only)

see *elate*

endek (n)

1. a moat, a ditch

Example: “Ona si poje u lojze tam’ (...) a mi se pa, što smo momci skutamo u *endek* (...) pa gu serbez slušamo.” (СРЕМАЦ 2006: 91)

Source: СТЕВАНОВИЋ 1990a: 852

ST: moat, ditch, dike

(from Tur *hendek* (n) – moat; Arab *ḥandāq* (n) – moat; Pers *kende* (n) – moat) (ŠKALJIĆ 1966: 327)

epitimija (n)

1. a punishment for a cleric issued by the church authorities, usually in the form of temporary exile, some difficult assignments or abstinence from sth, penance

Example: "...kako je odmah odvedena (...) kod popa Zipe (koji je poznat kao čovek koji lako sudeluje u takvim avanturama, pa zato je jednako na *epitimiji* po manastirima gde lepi balegom košnice ili trebi pasulj od mehuna)." (СРЕМАИЈ 2004: 133)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: penance

(from Gr *epitimia* (n) – a punishment over sb) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

epitrop (n)

1. a pastor, a leader of a congregation

Example: "Pa si zaredi kako *epitrop* s diskos! Pa u ovaj kuću zajca, u onuj srndaka, u onuj pa šotku, sve po prijatelji i po sirotinjske kuće" (СРЕМАИЈ 2006: 52)

Source: СРЕМАИЈ 2006: 150

ST: pastor

(related to SL *epitrop* (n) – governor of a manor; Gr *epítropos* (n) – governor) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

esapiti (v)

see *hesapiti*

espap (n)

1. goods, merchandise

Example: "Ima si, bre, i kasu za pare i *espap*, kako jedan trgovac..." (СРЕМАИЈ 2004: 88)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 271

ST: goods, merchandise

(from Tur *espap*, *esbap* (n) – goods; Arab *äsbāb* (n) – goods) (ŠKALJIĆ 1966: 271)

ešečki (adj)

1. for a donkey, associated with a donkey

Example: "Jedan iska kamilu, a drugi mu dava *ešečku* samaricu..." (СРЕМАИЈ 1977a: 164)

Source: STARE REČI I IZRAZI

ST: ...for a donkey

2. foolish

Example: "Toj li ti sag prebiraš u tvoj *ešečki* pamet, jagurido?!"

(CPEMAIЏ 2006: 132)

Source: STARE REČI I IZRAZI

ST: foolish

(see *ešek*)

ešek (n)

1. a stupid or reckless person, a nitwit, a simpleton

Example: “Begenisaja kockarin ono devojčence (...) pa iska sag da se oženi sas njuma. A onija pa *ešeci* ‘oće da su mu navodadžije.” (CPEMAIЏ 2006: 88)

Source: CPEMAIЏ 2006: 150; ŠKALJIĆ 1966: 271

ST: nitwit, simpleton, fool

(from Tur *eşek* (n) – donkey; Arm *ēš* (n) – donkey) (ŠKALJIĆ 1966: 271; SKOK 1971: 495)

Common phrases and idioms:

ešeku nijedan! (NP, used as an interj)

1. an exclamation used to judge sb’s behaviour as irresponsible and foolish

Example: “...zaradi nas da se čuvaš, *ešeku nijedan!*” (CPEMAIЏ 2006: 42)

Source: МИТРОВИЋ 1992: 104

ST: You oaf (dimwit, etc.)!

ešekl’k (n)

see *ešekluk*

ešeklak (n)

see *ešekluk*

ešekluk (n)

1. folly, foolishness

Example: “...ako staneš da prajiš *ešekluci* i da si fantazija kako do sag što beše – em nećeš da dobiješ devojčence, em će da poručaš čuteci od men’ u ovaj mrak.” (CPEMAIЏ 2006: 120)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 272

ST: folly, foolery, monkey business, donkey business

(from Tur *eşeklik* (n) – foolish behaviour) (ŠKALJIĆ 1966: 272)

ešeksene! (interj)

1. You fool! You idiot!

Example: “*Ešeksene!* Kude se je žensko, adžamija, em devojčence, ete, davalo na nauke?!...” (CPEMAIЏ 2004: 48)

Source: CPEMAIЏ 2004: 182

ST: You fool!

(see *ešek*)

F

faćati se (v)

1. to start doing sth, to join sth

Example: “Ubavo mi obele obraz! Hadži-Zamfirska Zone *se faća* u oro...” (СРЕМАЦ 2004: 94)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: start (sth), join sb in doing sth

(see *faćati*)

faćati (v)

1. to catch

Example: “...ete, kako da se banjaju; ama, brez peštimalj, eli na Đurđovdan u zoru, kad si *faćaju* maju, da prošćavaš!...” (СРЕМАЦ 2004: 42)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: catch

(related to SC *hvatati* (v) – to catch)

Common phrases and idioms:

faća beli svet³ (idiom)

1. to wander off, leave in an unknown direction

Example: “Odmah se zareče da će kol’ko sutra tražiti da ga isplate, pa da *faća beli svet*’...” (СРЕМАЦ 19776: 240)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: wander off, go who-knows-where

fajda (n)

see *vajda*

fajerunt (n)

1. closing time

Example: “...i kad policija, s članom kvarta na čelu, stigne na lice mesta i vikne: *Fajerunt!*” (СРЕМАЦ 2004: 61)

Source: HRVATSKI JEZIČNI PORTAL

ST: closing time

(from Ger *Feierrund* (n) – closing time) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

fic (n)

1. a joke, a jest

Example: “Pa će se, vika Kalča, da begenisuju mladenci i u sagašnji adet takoj se, sas tija *ficovi* i marifetluci, vika, udaje i pa ženi sag.”

³ Variant of “**krenuti (poći, otisnuti se...) u (beli) svet**” (idiom) – leave home in an unknown direction, leave to explore the world (СРПСКИ ЈЕЗИК)

(CPEMAI 2006: 89)

Source: HRVATSKI JEZIČNI PORTAL

ST: joke, jest

(from Ger *Witz* (n) – joke) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

fidan (n)

1. a sapling

Example: “...struk kao *fidan*...!” (CPEMAI 2004: 14)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 282

ST: sapling

(from Tur *fidan* (n) – sapling; from Gr *phytāni* (n) – sapling) (ŠKALJIĆ 1966: 282)

fildžan (n)

1. a small cup, with or without a handle, with oriental decoration, used for drinking coffee or tea

Example: “Vaska odmah usu kafu u *fildžane* sa zarfovima...” (CPEMAI 2004: 86)

ST: fildzan, (small) cup

Source: HRVATSKI JEZIČNI PORTAL

(from Tur *fincan* (n) – cup; Arab *finḡān* (n) – cup; Pers *pingān* (n) – shallow vessel) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

frajla (n)

1. a young lady, miss

Example: “A *frajla* Kermina posede si malko, čeka, belkim, da se izmiri sas tatka Petrakija...” (CPEMAI 2004: 44)

Source: HRVATSKI JEZIČNI PORTAL

ST: miss, lass

(from Ger *Fräulein* (n) – miss) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

frljiti (v)

1. to throw, to toss

Example: “Isti taj duvan, ama neje ta ista mušljika! Tri-četiri dima, pa gu *frlji*!” (CPEMAI 2004: 156)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 285

ST: fling, toss, throw

(from Tur *firlatmak* (v) – to throw) (ŠKALJIĆ 1966: 285)

Common phrases and idioms:

~ **merak**(idiom)

1. to become very interested in someone or something; to fall in love with someone

Example: “Da si *frljija* i stanuja *merak* na ono Zonče Zamfirsko, ete, toj sam čula.” (CPEMAI 2004: 83)

Source: STARE REČI I IZRAZI

ST: fall in love

frljati (v)

(see *frljiti*)

Common phrases and idioms:

frljati tufek (phrase)

1. to fire from a gun

Example: “Turi si nož u stol, eli *frlja tufeci*-kako deberlija.” (CPEMAIĆ 2004: 94)

Source: STARE REČI I IZRAZI

ST: fire from a gun, shoot (a gun)

fruštukovati (v)

1. to have breakfast

Example: “Dodoste, sedoste, piste, ručaste, pa piste, večeraste, *fruštukovaste*, pa piste...” (CPEMAIĆ 2006: 76)

Source: HRVATSKI JEZIČNI PORTAL

ST: have breakfast

(from Ger *frühstücken* (v) – to have breakfast) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

fukara (n)

1. *lit.* a pauper *fig.* a ragtag, a vagabond

Example: “On si je čovek siroma...*fukara!*” (CPEMAIĆ 2004: 53)

Source: HRVATSKI JEZIČNI PORTAL

ST: pauper, vagabond, ragtag

(from Tur and Arab *fuqarā*, *faqīr* (n)– pauper) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

furt (adv.)

1. constantly

Example: “‘I *furt* jedete bonbone i kartacetle?’” (CPEMAIĆ 2006: 39)

Source: HRVATSKI JEZIČNI PORTAL

ST: all the time, on and on

(from Ger *fort* (adj/adv) – far, forward) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

fustan (n)

1. a women’s dress, a(n) (under)skirt, a part of the Serbian traditional costume

Example: “Čim devojčice počne da grize donju usnu i terzija joj počne da meri i šije *fustane* - ona je za udaju...” (CPEMAIĆ 2004: 27)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 284

ST: underskirt

(from Tur *fistan* (n) – skirt; Pers *fistān* (n) – skirt; Gr *phossaton* (n) – skirt) (ŠKALJIĆ 1966: 284)

G

gunj (n)

1. a vest, a part of the Serbian traditional costume

Example: “...namaknu *gunj* pa se pokri...” (СРЕМАЦ 19776: 242)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: vest, waistcoat

(*from PS *gunja* (n) – vest; Avestan *gaona* (n) – hair) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

gunjče (n)

1. *dim.* of *gunj* (see ~)

Example: “...na grudi tanku žutu svilenu pamukliju, preko nje jelek i *gunjče*...” (СРЕМАЦ 1907: 14)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: (a small, tight) vest/waistcoat

gurbetl'k (n)

1. vagrancy, wandering

Example: “Ostavi si čovek i tatka, i majku, i dućan, i trgovinu, pa si fati put sa Cigani u *gubertl'k*.” (СРЕМАЦ 1907: 42)

Source: МИЋУНОВИЋ 1991: 166

ST: vagrancy, wandering

(from Tur *gurbetlik* (n) – wandering) (ŠKALJIĆ 1966: 293)

gurbetluk (n)

see *gurbetl'k*

H

hadži (n, used as a prefix)title given to pilgrims to Jerusalem (Christian) or Mecca (Muslim)

Example: “Tako je *hadži* Zamfir pošao čaršijom, idući polako i dostojanstveno...” (СРЕМАЦ 2004: 154)

Source: СТЕВАНОВИЋ 1990д: 717

ST: haji

(from Tur *hac* (n) – pilgrimage) (ŠKALJIĆ 1966: 296; SOZLUK)

hadžija (n)

1. a pilgrim to Jerusalem (Christian) or Mecca (Muslim)

Example: “...jer kad *hadžija* spava, ne smeju ni vrapci ispod krova dživdžakati.” (СРЕМАЦ 2004: 85)

Source: СТЕВАНОВИЋ 1990д: 717
(see *hadži*)

hadžika (n)

1. wife of a hadžija or a woman who has undertaken the pilgrimage herself
Example: “Ama hadžija, ete, spije – čuje se Vaskin glas. – Ta što ako spije! Kod njegov’ i ne iskam, veće kod *hadžiku*...” (СРЕМАЦ 2004: 85)
Source: СТЕВАНОВИЋ 1990д: 717
(see *hadži*)

hanuma (n)

1. madam, lady, wife
Example: “A to je bilo onako kad joj je Junus-agina *hanuma* jednom primetila...” (СРЕМАЦ 2004: 77)
Source: СРЕМАЦ 2004: 187
ST: madam, mistress, wife, lady
(from Tur *hanım* (n) – lady) (ŠKALJIĆ 1966: 328; SOZLUK)

harčiti (v)

see *arčiti*

hatar (n)

1. will, liking
Example: “...pa neka njih dve udese tako da ispadne svima po volji i po *hataru*.” (СРЕМАЦ 2004: 167)
Source: СРЕМАЦ 2004: 187
ST: will, liking, taste
(from Tur *hatır* (n) – sake, respect) (ŠKALJIĆ 1966: 319-320; SOZLUK)
Common phrases and idioms:

po hataru (idiom)

1. to one’s liking, as one pleases
Example: “...pa neka njih dve udese tako da ispadne svima po volji i po *hataru*.” (СРЕМАЦ 2004: 167)
Source: СРПСКИ ЈЕЗИК
ST: to one’s liking, as one pleases

hesapiti (v)

1. calculate, estimate
Example: “... prekrsti se i poče večerati, razmišljajući i *hesapeći* u sebi koliko još ima dok ga zakalfe.” (СРЕМАЦ 2004: 7)
Source: СРЕМАЦ 2004: 187
ST: calculate, reckon, estimate
(from Tur *hesap* (n) – counting; Arab *ḥisāb* (n) – arithmetics) (ŠKALJIĆ 1966: 328; SOZLUK)

hizmet (n)

1. service

Example: “Snaju da mi dovedeš u dom, da mi *hizmet* čini...” (СРЕМАЦ 2004: 36)

Source: СРЕМАЦ 2004: 187

ST: service, attendance, waiting (on someone)

(from Tur *hizmet* (n) – service, duty, care) (ŠKALJIĆ 1966: 332; SOZLUK)

Common phrases and idioms:

~**činiti** (idiom)

1. cater to someone (see ~)

Source: СПИСКИ ЈЕЗИК

ST: cater to, attend to, wait on sb

I

ibrik (n)

1. a vase-shaped pitcher with a long spout commonly made of brass or copper, a ewer

Example: “Doneše zatim i legen i *ibrik* i peškir i vina i produžiše piti.” (СРЕМАЦ 2006: 68)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 338-339

ST: cezve, ewer

(from Tur *imbrik* (n) – ewer; Arab *ibrīq* (n) – ewer; Pers *ābrīz* (n) – ewer; a compound of Pers *āb* (n) – water and Pers *rīz*, *rihten* (v) – pour) (ŠKALJIĆ 1966: 338-339)

ilač (n)

1. a medicine, medication

Example: “Pa mi će ga, ete, lečimo! Kakvi *ilači*, kakvi bakračii!” (СРЕМАЦ 2006: 41)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 343

ST: medicine, remedy

(from Tur *ilaç* (n) – medicine; Arab *ilāğ* (n) –cure; from Pers *‘ilāj* (n) – cure) (ŠKALJIĆ 1966: 343)

inaet (n)

1. aheadstrong, obstinate person

Example: “Za sve si sal ti kabaet! Ama si *inaet* i inćar, kako i tatko što ti beše.” (СРЕМАЦ 2004: 164)

Source: МИТРОВИЋ 1992: 148

ST: inaet, defiant/obstinate/headstrong person

(related to SL *inat* (n) – spite, obstinacy; Tur *inad*, *inat* (n) – spite; Arab *‘inād* (n) – spite) (ŠKALJIĆ 1966: 346)

inćar (n)

1. an act of contradiction, refusal to acknowledge sth

Example: “*Inćar* nema; ete priznavam!” (СРЕМАЦ 2006: 94)

Source: СТЕВАНОВИЋ 1990б:, p 467

ST: denial

2. a person who denies his/her involvement in sth

Example: “*Zašto inćariš, inćaru* nijedan!... Sve si ti toj napravija!” (СРЕМАЦ 2004: 167)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: denier

(from Tur *inkâr* (n) – act of negation; Arab *inkâr* (n) – act of negation) (ŠKALJIĆ 1966: 347)

indžilir (n)

1. an engineer; any educated, distinguished person, an expert

Example: “...sal’ kad si mi ti knjižovan čovek, i bogoslovac i *indžilir*, a ja ako će sam budala.” (СРЕМАЦ 2006: 131)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: engineer, expert

(related to SL *indžinir* (n) – engineer; Fr *ingénieur* (n) – engineer; Lat *ingeniare* (v) – draw, create) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL; СТЕВАНОВИЋ 1990б:, p 469)

Indiliz (n)

1. an Englishman

Example: “Moskov i Srb iskaruju, a *Indiliz* pa ubavo ne dočekuje...” (СРЕМАЦ 1977a: 158)

Source: МИТРОВИЋ 1992: 104

ST: Englishman

(related to SL *Englez* (n) – Englishman) (СРПСКИ ЈЕЗИК)

Intiriz (n)

1. interest⁴

Example: “...uzima pare na zajam pod golem *intiriz*, te gi praća ženi u banju...” (СРЕМАЦ 1977a: 166)

ST: interes’, interest

iskačati (v)

(see *iskočiti*)

⁴ No reliable source offering an explanation of the meaning of this item could be found. Hence, the explanation given is as per the authors’ personal interpretation.

iskarati (v)

1. to drive sb out of the premises, to kick/turn/throw sb out

Example: “Em ga nesam ni videja ni pa zvaja, em me *iskaraše* iz kuću...”
(СРЕМАЦ 2006: 90)

Source: МИТРОВИЋ 1992: 150

ST: kick sb out

(related to SL *karati* (v) – reproach; *PS *karati* (v) – reproach)
(HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

iskijati (v)

1. *lit.* to sneeze sth out, *fig.* to suffer (unpleasant consequences), to pay for sth

Example: “...čim postane kalfa, *iskijaće* prvi šegrt – (...) – za sve ove dosad dobivene šamare.” (СРЕМАЦ 2004: 7)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК; HRVATSKI JEZIČNI PORTAL

ST: suffer sth, pay for sth, sneeze sth out

(from SL *kijati* (v) – sneeze; *PS *kyxati* (v) – sneeze) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

iskočiti (v)

1. to leave (the premises)

Examples: “*Iskoči*, nesrećo, ta da vidiš sramotu.” (СРЕМАЦ 2006: 68)

Source: СРЕМАЦ 2006: 151; МИТРОВИЋ 1992: 150

ST: get out, leave

2. to appear

Examples: “...će me osramoti (...), pa kako ću posle da *iskočim* pomeđu svet...” (СРЕМАЦ 2006: 50)

Source: STARE REČI I IZRAZI

ST: appear, show up, go out to

3. to follow, to ensue

Example: “A domakica mi Persida, kad vide što će *iskoči* jedno tepanje...” (СРЕМАЦ 2004: 40)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: follow, stem, arise

4. to distinguish from a group

Example: “‘Cigani bre’ – viknu Kalča – ‘koji vi je starešina nek’ *iskoči* napred.” (СРЕМАЦ 2006: 128)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: step forward

5. to become, to turn out to be

Example: “U Madine, ete, tam’ sproti Zelenu češmu, kakvo devojče *iskoči* – pusta ne ostala!... Onakvu lepotinju (...) jošte ne vido’...”

(СРЕМАЦ 2004: 31)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: become, turn out to be

(related to SL *skočiti* (v) – jump; OCS and PS *skokъ* (n) – jump) (SKOK 1973: 263; HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

iskubiti (v)

1. to weed sth out, to eradicate, remove sth

Example: “Što *iskube*, mori, kurjuci? Koj će te, takvu, bez kurjuci, uzne?!” (СРЕМАЦ 2004: 152)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: remove sth, pull sth out

(related to SL *iskupsti* (v) – weed sth out, remove sth) (СРПСКИ ЈЕЗИК)

ispolaj na Gospoda (interj)

1. Dear God! Goodness Gracious!

Example: “*Ispolaj na Gospoda* kad si doživeo i toj!” (СРЕМАЦ 2004: 41)

Source: СРЕМАЦ 2004: 183

ST: Dear God! Goodness Gracious!

ispuditi (v)

1. to chase sb away, to drive sb away

Example: “...tuj sas nas će’ oстанеš, pa da si vidimo koga iska Ivko da *ispudi* od slavu.” (СРЕМАЦ 2006: 64)

Source: СТЕВАНОВИЋ 19906: 517

ST: chase sb away, kick sb out

(from SL *puditi* (v) – chase away; PS *pōditi* (v) – chase away) (SKOK 1973: 67-68)

iverka pada li daleko od kladu? (idiom)

1. an apple never falls far from the tree

Example: “Tatko koj ti beše? ... Đordija! A *iverka pada li daleko od kladu?*...” (СРЕМАЦ 2004: 176)

Source: KOVAČEVIĆ 2002: 319

ST: an apple never falls far from the tree, like father like son, blood is thicker than water

izblejati (v)

1. to blurt sth (out), to blunder sth (out)

Example: “...postavljala joj je tako vešto obična i unakrsna pitanja da je ova sve kazala i ne znajući šta je sve *izblejala*.” (СРЕМАЦ 2004: 82)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: blurt (out), blunder sth (out)

(related to SL *blejati* (v) –bleat; SL onomatopoeic *ble-ble*, *bla-bla* (interj) – bleat, baa) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

izesti (v)

1. *lit.* to consume sth in entirety, *fig.* to gripe, torture

Example: “Muka te *izela!*” (СРЕМАЦ 2004: 12)

Source: СТЕБАНОВИЋ 1990б: 394

ST: torture, consume

2. *lit.* to bite, *fig.* to do sth bad unexpectedly

Example: “...adet je da ti kažem; zašto, reče, može lasno guja da te *izede.*” (СРЕМАЦ 2004: 42)

ST: bite, strike unexpectedly

(related to SL *izjesti* (v) – consume in entirety; SL *jesti* (v) – eat; PS (*j*) *ěsti* (v) – eat) (DERKSEN 2008: 154; SKOK 1971: 776)

Common phrases and idioms:

izesti (kome) dušu (idiom)

1. to gripe sb’s soul

Example: “E, *dušu* gu *izedo*’, ete, na majku gu!” (СРЕМАЦ 2006: 55)

Source: FREEDICTIONARY

ST: gripe one’s soul

izešan (adj)

1. self-indulgent when it comes to food

Example: “...raduju mu (prazniku) se ljudi *izešni* što će omastiti brke mladom jagnjetinom...” (СРЕМАЦ 2006: 5)

Source: СТЕБАНОВИЋ 1990б: 394

ST: voracious, gluttonous

(related to SL *iziješan* (adj) – voracious; see *izesti*) (DERKSEN 2008: 154; SKOK 1971: 776)

izlagati (v)

1. to lie to sb

Example: “Laga me, laga, dor me *izlaga*...” (СРЕМАЦ 2006: 91)

Source: БУЈАНИЋ 2007: 457

ST: lie to sb

(related to SL *slagati* (v) – lie to sb; OCS and PS *lbgati* (v) – lie) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

izleći (v)

1. to get out (of a building), to leave (the premises)

Example: “U polovin dan, u polovin noć, kad si milujemo će ulezemo: i kad si opet milujemo tag će pa *izleznemo.*” (СРЕМАЦ 2006: 38)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: get out, leave

(related to SL *izleći* (v) – lay and *legati* (v) – lay; OCS *lešti* (v) – lie, lay; PS *lēgo*, *leg-ti* (v) – lie, lay) (SKOK 1972: 281-283)

izmećar (n)

1. a male domestic servant, a footman

Example: “Čorbadži-Petrakija sin, pa si ide kako *izmećar*, belosvecki niki!” (СРЕМАЦ 2004: 40)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: footman, manservant

(from Tur *hizmet* (n) – service; Arab *ḥidmā* (n) – service) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL; ŠKALJIĆ 1966: 331-332)

izmećarče (n)

1. a child servant

Example: “Pa eli uzmem po-za seb’ *izmećarče*, eli si sam uznem fener...” (СРЕМАЦ 2004: 38)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: child servant

(see *izmećar*)

izmećarka (n)

1. a female house servant

Example: “...pokaza na *izmećarku* Denu, kojoj odmah zatim dade očima znak da pokupi fildžane i rakijske čašice i šišence s mastikom...” (СРЕМАЦ 2004: 34)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: (house)maid

(see *izmećar*)

izređati (v)

1. to enumerate, to list

Example: “Jevda mu spomenu i *izređa* imena sviju devojaka.” (СРЕМАЦ 2004: 35)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: to list, to name

(related to SL *ređati*, *ređati* (v) – order, list; SL *red* (n) – order; *PS *redъ* (n) – order) (СРПСКИ ЈЕЗИК; HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

izun (n)

1. permission, grant

Example: “Ама теб’ ти вера не дава *izun*; rezilak је за теб’!” (СРЕМАЦ 1977б: 261)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 355

ST: consent, grant

(from Tur *izin* (n) – permission; Arab *iqn* (n) – permission) (ŠKALJIĆ 1966: 355)

J

jabandžija (n)

1. stranger, foreigner

Example: “Batisaše: i varoš, i čaršiju, i selo, i crkvu, i stari adet, i stari čes’, i staro živuvanje – sve ni, bre brate, batisaše *jabandžije!*” (СРЕМАЦ 2004: 38)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: foreigner, newcomer

(from Tur *yabancı* (n) –foreigner) (ŠKALJIĆ 1966: 356)

jagluk (n)

1. handkerchief

Example: “Za pasom mu revolver pokriven, a više njega svilen vezen *jagluk* prosipa prijatan miris nadaleko.” (СРЕМАЦ 2004: 125)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: *yagluk*, handkerchief

(from Tur *yağlık* (n) – handkerchief) (ŠKALJIĆ 1966: 358)

japija (n)

1. building, edifice

Example: “Što je *japija*, pa bina, pa doksat, pa osmanlak što je!” (СРЕМАЦ 1977a: 166)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: (main) house

(from Tur *yapı* (n) – construction) (БУЈАКЛИЈА 1996: 362)

jazija (n)

1. alphabet

Example: “Da si nauči nemačku *jaziju*, austrijski bukvar, pa da praća knjige, demek pisma...” (СРЕМАЦ 2004: 48)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: alphabet, writing

(from Tur *yazı* (n) – writing; calligraphy) (ŠKALJIĆ 1966: 365)

jeleče (n)

1. *dim* of *jelek* (see ~)

Example: “Devojčica u crvenom *jelečetu* i plavim šalvarama...” (СРЕМАЦ 1977a: 169)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: small/tight jelick, tight/small vest

jelek (n)

1. vest

Example: “Posle ručka poče se šareniti sokak od momaka i od devojaka,

od mintana i fustana, od *jeleka* i šalvara, pa izgleda kao cvetna bašta.”
(СРЕМАЦ 2004: 62)
Source: СРПСКИ ЈЕЗИК
ST: jelick, vest
(from Tur *yelek* (n) – vest; quill) (ВУЈАКЛИЈА 1996: 363; TURKISH-ENGLISH DICTIONARY)

K

k'smet (n)

1. fate, destiny

Example: “Što će mu činiš... *k'smet* mu takav...” (СРЕМАЦ 1977a: 160)

Source: СРЕМАЦ 1977a: 512

ST: kismat, fate, lot

(from Tur *kismet* (n) - fate; Arab *quismā* (n) – portion, lot) (ВУЈАКЛИЈА 1996: 412; ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY)

kabaet (n)

1. culprit

Example: “Za sve si sal ti *kabaet!*” (СРЕМАЦ 2004: 164)

Source: СРЕМАЦ 1977a: 509

ST: culprit, villain

(from Tur *kabahat* (n) – fault, offense; Arab *qabāha* (n) – meanness; offense) (ŠKALJIĆ 1966: 376)

kabuliti (v)

1. permit, allow

Example: “Ajde i toj nek si ide, i toj će si *kabulim*, vika čovek, sal da promine bez belaj u kuću!” (СРЕМАЦ 1977a: 166)

Source: СРЕМАЦ 1977a: 509

ST: allow, permit

(from Tur *kabil* (adj) – possible; Arab *qābil* (adj) – capable and *qabilā* (v) – accept) (ŠKALJIĆ 1966: 377)

kačamak (n)

1. cornmeal

Example: “E jesi ti jedan lord... Pravi lord... Alal ti *kačamak!*” (СРЕМАЦ 1977a: 173)

Source: ВУЈАКЛИЈА 1996: 401

ST: cornmeal

(from Tur *kaçamak* (n) – cornmeal) (ВУЈАКЛИЈА 1996: 401; ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY)

kadaif (n)

1. a kind of small pastry, served soaked in syrup

Example: “I men’ mi, reče, duša iska baklavu i *kadaif*.” (CPEMAIĆ 1977a: 161)

Source: CPEMAIĆ 1977a: 509

ST: kadaif, kenafeh

(from Tur *kadayif* (n) – any of several desserts i.e. *telkadayif*, *ekmekkadayifi*, etc.; Arab *quatäif* (n) – pastry) (ŠKALJIĆ 1966: 378; ВУЈАКЛИЈА 1996: 372)

kajme (n)

1. paper bank note

Example: “More, daj tu jednu banku, jedno *kajme*, pa ja da ti napišem...” (CPEMAIĆ 1977a: 175)

Source: CPEMAIĆ 1977a: 509

ST: banknote, bill

(from Tur *kayme* (n) – bank note; Arab *qā'imā* (n) – column) (ŠKALJIĆ 1966: 382; ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY)

kalabaluk (n)

1. *lit.* crowd, *fig.* mess, noise, rush

Example: “Ali ova mu je više glavobolje i *kalabaluka* u kući pravila nego sultanu svih njegovih trista šezdeset i pet žena.” (CPEMAIĆ 1977a: 159)

Source: CPEMAIĆ 1977a: 509

ST: mess, rush, noise

(from Tur *kalabalık* (n) – crowd; Arab *galābā* (n) – superiority) (ŠKALJIĆ 1966: 385; ВУЈАКЛИЈА 1996: 375)

karakul (n)

1. the official force upholding public order or a building in which this force operates

Example: “...eli si sam uznem fener, okačim ga na čibuče eli na pule odi džube, pa si prolazim pokraj turcki *karakol*...” (CPEMAIĆ 2004: 38)

ST: police (station), constabulary

Source: CPEMAIĆ 1977a: 510

(from Tur *karakol* (n) – any official force upholding public order; a compound of Tur *kara* (adj) – black and Tur *kol* (n) – patrol) (ŠKALJIĆ 1966: 395)

karasevdah (n)

1. passionate and hopeless love

Example: “Ako imaš boga i dušu... pa će vidiš ubavo kol’ko je bolna od *karasevdah*...” (CPEMAIĆ 2004: 168)

Source: CPEMAIČ 1977a: 510

ST: karasevdah, unrequited passion, hopeless love

(from Tur *karasevda* (n) – passionate and hopeless love; a compound of Tur *kara* (adj) – black and Tur *sevda* (n) – passion) (ŠKALJIĆ 1966: 397)

kardaš (n)

1. friend

Example: “Ja si imam sijasvet *kardaši* i pobratimi...” (CPEMAIČ 2004: 100)

Source: CPEMAIČ 1977a: 510

ST: friend, buddy

(from Tur *kardaş* (n) – sibling; Tur *karın* (n) – abdomen; womb) (ŠKALJIĆ 1966: 397)

katil (n)

1. *lit.* murderer, *fig.* villain

Example: “...O, bože, bože, što je čovek *katil*! Ostavi de!’ – viknu Ivko ljutit.” (SREMAC 2006: 14)

Source: CPEMAIČ 1977a: 510

ST: villain, brute

(from Tur *katil* (n) – murder; murderer; Arab *qātil* (n) – fight) (ŠKALJIĆ 1966: 400)

kaznačej (n)

1. treasurer

Example: “*Kaznačiju* je dao svoju ogromnu i skupocenu smali-ćilibarsku muštuklu...” (CPEMAIČ 1977a: 171)

Source: CPEMAIČ 1977a: 509

ST: treasurer

(from Rus *kaznachej* (n) – treasurer) (СТЕВАНОВИЋ 19906: 627)

keif (n)

1. whim

Example: “Iskam da prodam kuću, pa mi *keif* ti da gu kupiš.” (CPEMAIČ 1977a: 163)

Source: CPEMAIČ 1977a: 510

ST: whim, caprice

(from Tur *keyif* (n) –well-being; Arab *kāyif* (n) – delight) (ŠKALJIĆ 1966: 187)

keleš (n)

1. a stupid person

Example: “Pa koj ti reče, *kelešu*, da tražiš?” (CPEMAIČ 1977a: 166)

Source: CPEMAIČ 1977a: 510

ST: fool, oaf, dimwit

(from Tur *keleş* (adj) –stupid)(ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY)

kijamet (n)

1. doomsday, the end of the world

Example: “Sve se, bre, poarči a njojno sto dukata si sedi! More do *kijamet* ne sme i neće se poarči!” (CPEMAIĆ 1977a: 166)

Source: CPEMAIĆ 1977a: 510

ST: doomsday, world’s end, end of days

(from Tur *kıyamet* (n) – doomsday; Arab *qiyāmā* (n) – The Day of Resurrection) (ŠKALJIĆ 1966: 408)

kiler (n)

see *ćiler*

komar (n)

1. a card game

Example: “Sto dukata ti doneso’, zar će na *komar* da gi daš!?” (CPEMAIĆ 1977a: 165)

Source: CPEMAIĆ 1977a: 511

ST: komar, game of komar

(from Tur *kumar* (v) –gamble; Arab *quimār* (v) – gamble) (ŠKALJIĆ 1966: 413)

kondurdžija (n)

1. shoemaker

Example: “Na jedne reče i dade Gospod, ta stanuš e paše i binbaše i age, kako ti sag što si, Ibiš-aga; a na druge reči da bidnu ćurčije i *kondurdžije*...” (CPEMAIĆ 1977a: 160)

Source: CPEMAIĆ 1977a: 511

ST: shoemaker, cobbler

(from Tur *kunduracı* (n) – cobbler; Tur *kundura* (n) – shoe) (ŠKALJIĆ 1966: 425)

kujundžija (n)

1. jeweler, goldsmith

Example: “...za džabe ga dado’ na mojega pobratima, Kalču *kujundžiju*!” (CPEMAIĆ 1977a: 164)

Source: (BYJAKLIJA 1996: 468)

ST: jeweller, goldsmith

(from Tur *kuyumcu* (n) – jeweler; Tur *kuyum* (n) – jewelry) (ŠKALJIĆ 1966: 422- 423)

kurjuk (n)

1. braid

Example: “Pustila one puste duge *kurjuka* daleko ispod pasa...” (CPEMAIĆ 1977a: 169)

Source: (ŠKALJIĆ 1966: 422)

ST: braid, plait

(from Tur *kuyruk* (n) – ponytail; tail) (ŠKALJIĆ 1966: 422)

L

lelek (n)

1. stork

Example: “Vide li, komšike, u jesen kad je, pa kad se zberu hadži-babe *leleci*, da se sele preko more...” (CPEMAIĆ 1977a: 169)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 433

ST: stork

(from Tur *leylek* (n) – stork; Pers *leklek* (n) – stork) (ŠKALJIĆ 1966: 433)

libade (n)

1. women’s embroidered upper garment

Example: “Ni bešlak mi, bre, ne donese, sal što donese: bundu, *libade*...” (CPEMAIĆ 1977a: 164)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: libade, blouse

(from Tur *libaden* (n) – mantle; Pers *lebād* (n) – mantle; Arab *lubbāda* (n) – felt saddle cover; mantle) (ŠKALJIĆ 1966: 434-435)

M

magaza (n)

1. storage

Example: “I Ibiš-aga stade prodavati svoje njive i livade... vodenice i *magaze*...” (CPEMAIĆ 1977a: 159)

Source: ВУЈАКЛИЈА 1996: 505

ST: storehouse

(from Tur *mağaza* (n) – large store; Arab *mahzān* (n) – treasury) (ŠKALJIĆ 1966: 439)

mahsuz (adj)

1. intentionally, deliberately

Example: “Ču li, more, pratila me Zone da te *mahsuz* nađem i da ti rekнем da gu mnogo milo za teb’...” (CPEMAIĆ 2004: 166)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 442

ST: on purpose

(from Tur *mahsus* (adj) – intentional; Arab *mahsus* (adj) – perceivable) (ŠKALJIĆ 1966: 442)

merak (n)

1. great interest in sth, passion for sth

Example: “Da si frljija i stanuja *merak* na ono Zone Zamfirsko, ete, toj sam čula!” (CPEMAI 2004: 83)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 459

ST: merak, passion, fondness

(from Tur *merak* (n) – great interest in sth) (ŠKALJIĆ 1966: 459)

mezar (n)

1. graveyard

Example: “More, da si ostanemo tuj pri baštino tulbe i *mezar!*” (CPEMAI 1977a: 158)

Source: BYJAKLIJA 1996: 528

ST: graveyard, cemetery

(from Tur *mezar* (n) – grave; Arab *māzar* (n) – mausoleum; Arab *ziyāra* (n) – a pious visit) (ŠKALJIĆ 1966: 462; BYJAKLIJA 1996: 528)

mezeluk (n)

1. appetizer eaten while drinking sth alcoholic

Example: “Ljudi, šalu na stranu, fala na časti, na vinu i na *mezeluku...*” (CPEMAI 2006: 102)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 363

ST: meze, appetizer

(from Tur *mezelik, meze* (n) –appetizer) (ŠKALJIĆ 1966: 363)

minderluk (n)

1. a piece of furniture used for sitting, with cushions scattered on it

Example: “Metnu kraj njega na *minderluk* šarene pletene čarape...” (CPEMAI 1977a: 169)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 464

ST: cushioned sofa, ottoman

(from Tur *minder* (n) – cushion) (ŠKALJIĆ 1966: 464)

miralaj (n)

1. colonel, cavalry commander

Example: “...*miralaj* me zove, miralaj me zove, na tatli baklavu...” (CPEMAI 2004: 89)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 464

ST: miralay, colonel, cavalry commander

(from Tur *miralay* (n) – colonel; a compound of Pers *mīr* (n) – commander and Tur *alay* (n) – regiment) (ŠKALJIĆ 1966: 464)

muhadžir (n)

1. refugee, emigrant

Example: “Svi si ot'oše!...Će stanem i ja *muhadžir!*” (СРЕМАЦ 1977a: 169)

Source: ВУЈАКЛИЈА 1996: 524

ST: muhajirun, refugee, exile

(from Tur *muhacir* (n) – migrant, *hist.* a Turk who emigrated back to Turkey during the decline of the Ottoman Empire; Arab *muhāğir* (n) – emigrant) (ŠKALJIĆ 1966: 469; ВУЈАКЛИЈА 1996: 524)

mujezin (n)

1. muezzin, a muslim crier who calls the hour of daily prayers from the minaret of a mosque

Example: “Neće evropsku pravicu, neće da mu brujanje zvona zaglušuje tanki i jasni glas *mujezina...*” (СРЕМАЦ 1977a: 157)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 471

ST: muezzin, muazzin

(from Tur *müezzin* (n) – muezzin; Arab *mu'addin* (v) – proclaim) (ŠKALJIĆ 1966: 471)

mustać (n)

1. moustache

Example: “Da pljune gore – će pljune na *mustaći*, a dol da pljune – će mu padne na bradu.” (СРЕМАЦ 1977a: 162)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: moustache(s)

(from Gr *moustakion* (n) – moustache; Dor *mystax* (n) – upper lip; Dor *mastax* (n) – mouth) (ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY)

mutvak (n)

1. outdoor kitchen

Example: “Ete ova ovde i ona što gu vidiš i ona treća i jedno sopče, *mutvak* i kiler.” (СРЕМАЦ 2006: 26)

Source: ŠKALJIĆ 1966: 480

ST: outdoor kitchen, cookhouse

(from Tur *mutfak* (n) – kitchen; Arab *matbaḥ* (n) – kitchen) (ŠKALJIĆ 1966: 480)

N

nal'na (n)

see *naluna*

naluna (n)

1. an ornamented slipper made of wood, usually with heels, worn outside

Example: “Znaješ li, bre, ako dofatim sag ove nal’ne (i pokaza mu silne *nalune* pred vratima), sve ću ti gi frljim...” (СРЕМАЦ 2004: 91)

Source: СРЕМАЦ 2004: 184

ST: clog, takunya (Turkish clog)

(from Tur *nalın* (n) – shoes made of wood; Arab *na.leyn* (n) – shoes made of wood) (ŠKALJIĆ 1966:485)

naprajiti (v)

1. to make, to finish doing

Example: “Ama ništo, strinke, *naprajiše* odi momče!...” (СРЕМАЦ 2004: 24)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: finish doing, make

(from SL *prāviti* (v) –to make) (HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

nemak (n)

1. a mute person

Example: “Što si ćutiš kako nemak?” (СРЕМАЦ 2004: 83)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: mute, dummy

(from SL *nem* (adj) – mute; OCS and PS *němъ* (adj) – mute)(HRVATSKI JEZIČNI PORTAL)

nišaljka (n)

1. a swing

Example: “Tu je u blizini i *nišaljka* (ljuljaška)...” (СРЕМАЦ 2004: 62)

Source: СРПСКИ ЈЕЗИК

ST: swing

(from SL *njihati* (v) – to sway, to swing) (СРПСКИ ЈЕЗИК)

Nj

njknja (adv)

1. day before yesterday; a couple of days ago

Example: “*Njknja* si beja’ u amam, a tuj si u amam beoše i one, ete, ta Dika Grnčarska, Gena Krivokapska i Lenče ono Kubedžijsko.” (СРЕМАЦ 2004: 32)

Source: STARE REČI I IZRAZI

ST: day before yesterday; a few/couple of days ago

(from SL *někad*, *njekad* (adv) – once) (WORDSENSE.EU DICTIONARY)

Works Cited

- БЕЛИЋ, Александар. *Дијалекти Источне и Јужне Србије*. Београд: Српска Краљевска Академија, 1906.
- ИЛИЋ, Мирјана. *Лексикографски поступци у дијалекатским речницима Југоисточне Србије*. Ниш: Филозофски факултет, 2005.
- ИВИЋ, Павле. *Изабрани огледи III: Из српскохрватске дијалектологије*. Ниш: Просвета 1991.\
- МИЉКОВИЋ, Мирослав и др. (уред.). *Историја Ниша*. Вол 1. Ниш: Градина и Просвета, 1983.
- МЛАДЕНОВИЋ, Александар (уред.). „Историја српског језика (студије, расправе, критике)“. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 1999. Том 7 књиге *Изабрана дела Александра Белића*, 14 томова. 1999.
- СИМОНОВИЋ, Драгољуб (уред.). *Енциклопедија Ниша: Природа, простор, становништво*. Ниш: Градина, 1995.
- СКЕРЛИЋ, Јован. *Историја нове српске књижевности*. Антологија српске књижевности. Учитељски факултет Београд, 26 Nov. 2009. <http://www.ask.rs/ASK_SR_AzbucnikDela.aspx>. 04 June 2014.
- СРЕМАЦ, Стеван. „О језику у овој књизи“ у *Ивкова слава, приповетка*, Београд – Загреб: Српска књижевна задруга, 1899, стр. I-IV. *Academia.edu*. Academia, 04 Apr. 2012. <<https://www.academia.edu/>>. 04 June 2014.
- THOMAS, Paul-Louis. “Les parlers de Niš (Serbie) et des villages environnants”. Paris, 1990. Saša Anđelković, transl. Београд: Српска академija наука i уметности: Institut za srpski jezik, 1998.

Sources / Izvori

- СРЕМАЦ, Стеван. „Чича Јордан“ у *Вукадин и друге приповетке*, Београд: Просвета, 1977б, стр. 225–271.
- СРЕМАЦ, Стеван. „Ибиш-ага“ у *Ивкова слава, Зона Замфирова, Приповетке*, Београд: Просвета, 1977а, стр. 157–175.
- СРЕМАЦ, Стеван. *Ивкова слава*. Београд: Бео књига, 2006.
- СРЕМАЦ, Стеван. *Зона Замфирова*. Београд: Српска књижевна задруга, Нова штампарија „Давидовић“, 1907.
- СРЕМАЦ, Стеван. *Зона Замфирова*. Београд: Народна књига, 2004.

Dictionaries Consulted / Konsultovani rečnici

- „Вокабулар“. *Вокабулар*, 05 Jan. 2006. Web. <<http://www.vokabular.org/>>. 04 June 2014.
- ВУЈАНИЋ, Милица и др. (уред.). *Речник српскога језика*. Нови Сад: Матица српска, 2007.
- ВУЈАКЛИЈА, Милан. *Лексикон страних речи и израза*. Београд 1937. Београд: Просвета, 1996.
- ВУЈАКЛИЈА, Милан. *Лексикон страних речи и израза*. Београд 1937. Београд: Просвета, 2004.
- КЛАЈН, Иван и Милан Шипка, *Велики речник страних речи и израза*. Нови Сад: Прометеј, 2010.
- ЛОМА, Александар. *Етимолошки речник српског језика*. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2003.
- МИТРОВИЋ, Бранислав. *Речник лесковачког говора*. Београд: Lenex, 1992.
- МИЋУНОВИЋ, Љубо. *Савремени лексикон страних речи и израза*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1991.
- „Рјечник архаизама“. *Викиречник, Слободан речник*. Wikimedia Foundation Inc., 13 Dec. 2011. <http://sr.wiktionary.org/sr/Рјечник_архаизама>. 04 June 2014.
- „Сербско-русский словарь“. *Русско-сербский и сербско-русский словари онлайн*. 27 Dec. 2012. <<http://recnik.ru/sr-ru>>. 04 June 2014.
- СРЕМАЦ, Стеван „Речник мање познатих речи“ у *Ивкова слава*. Београд: Бео књига, 2006, стр. 149–156.
- СРЕМАЦ, Стеван „Речник мање познатих речи“ у *Ивкова слава, Зона Замфирова, Приповетке*, Београд: Просвета, 1977а, стр. 500–528.
- СРЕМАЦ, Стеван. „Речник мање познатих речи“ у *Вукадин и друге приповетке*, Београд: Просвета, 1977б, стр. 613–626.
- СРЕМАЦ, Стеван. „Речник мање познатих речи и израза“ у *Зона Замфирова*. Београд: Народна књига, 2004, стр. 181–187.
- СРПСКИ ЈЕЗИК – речници и алати на вебу*. Српска дигитална библиотека, 23 September 2009. <<http://www.srpskijezik.com/>>. 04 June 2014.
- СТЕВАНОВИЋ, Михаило и др. (уред.). *Књига прва (А-Е)*. Нови Сад - Загреб 1967. Нови Сад – Загреб: Матица српска и Матица хрватска, 1990. Том 1 *Речника српскохрватскога књижевнога језика*, 6 томова, 1990а.
- СТЕВАНОВИЋ, Михаило и др. (уред.). *Књига друга (Ж-К (косиште))*. Нови Сад - Загреб 1967. Нови Сад – Загреб: Матица српска и Матица хрватска, 1990. Том 2 *Речника српскохрватскога књижевнога језика*, 6 томова, 1990б.

- СТЕВАНОВИЋ, Михаило и др. (уред.). *Књига четврта (О(ограује)-П(претња))*. Нови Сад - Загреб 1967. Нови Сад – Загреб: Матица српска и Матица хрватска, 1990. Том 4 *Речника српскохрватскога књижевнога језика*, 6 томова, 1990в.
- СТЕВАНОВИЋ, Михаило и др. (уред.). *Књига пета (П(претовар)-С(стоти))*. Нови Сад - Загреб 1967. Нови Сад – Загреб: Матица српска и Матица хрватска, 1990. Том 5 *Речника српскохрватскога књижевнога језика*, 6 томова, 1990г.
- СТЕВАНОВИЋ, Михаило и др. (уред.). *Књига шеста (С(стотина)-Ш)*. Нови Сад - Загреб 1967. Нови Сад – Загреб: Матица српска и Матица хрватска, 1990. Том 6 *Речника српскохрватскога књижевнога језика*, 6 томова, 1990д.
- DERKSEN, Rick. *Etymological Dictionary of the Slavic Inherited Lexicon*. Leiden-Boston: Brill, 2008. Vol. 4 of *Leiden Indo-European Etymological Dictionary Series*, 12 vols. 2005-13.
- The Free Dictionary: Dictionary, Encyclopedia and Thesaurus*. Farlex, Inc., 08 Nov. 2012. <<http://www.thefreedictionary.com/>>. 04 June 2014.
- “Glossary.” *ReadLiterature.Com - Book Lists and Reviews from around the World*, 25 Feb. 2001. <<http://www.readliterature.com/glossary.htm>>. 04 June 2014.
- KLAJIĆ, Bratoljub. *Rječnik stranih riječi izraza i kratica*. Zagreb: Državno izdavačko poduzeće Hrvatske, 1951.
- KOVAČEVIĆ, Živorad. *Srpsko-engleski frazeološki rečnik*. Beograd: Filip Višnjić, 2002.
- Online Etymology Dictionary*. Douglas Harper, 07 February 2003. <<http://www.etymonline.com/>>. 04 June 2014.
- “Oxford Dictionaries.” *Oxford Dictionaries*. Oxford University Press, 13 February 2007. <<http://www.oxforddictionaries.com/>>. 04 June 2014.
- SKOK, Petar. *Knjiga prva (A-J)*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1971. Vol. 1 of *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, 3 vols. 1971–73.
- SKOK, Petar. *Knjiga druga (K-poni¹)*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1972. Vol. 2 of *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, 3 vols. 1971–73.
- SKOK, Petar. *Knjiga treća (poni²-Ž)*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1973. Vol. 3 of *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, 3 vols. 1971–73.
- Sozluk.NET: Sözlük İngilizce Türkçe Çeviri...*, 09 Nov. 1999. 04 June 2014. <<http://www.sozluk.net/>>.
- “Stare Reči i Izrazi.” *ISTORIJA NIŠA*, 03 Nov. 2010. <<http://istorijanisa.wikidot.com/stare-rci-i-izrazi>>. 04 June 2014.

ŠKALJIĆ, Abdulah. *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*. Sarajevo: Svjetlost, 1966.

“Turkish-English Dictionary.” *Turkish Dictionary*, 20 Feb. 2005. <<http://www.turkishdictionary.net/>>. 04 June 2014.

Wiktionary, the Free Dictionary. Wikimedia Foundation Inc, 14 December 2002. <<http://en.wiktionary.org/>>. 04 June 2014.

“WordSense.eu Dictionary.” *WordSense.eu Dictionary: word origin & history, definitions...*, 12 October 2009. <<http://www.wordsense.eu/>>. 04 June 2014.

ПРИКАЗИ
BOOK REVIEWS

